Oturum nedir?

www.yzokul.com.tr

Oturum nedir?

www.yzokul.com.tr

Bir web sitesinde oturum sözcüğünü görmüş ve ne anlama geldiğini merak etmiş olabilirsin. Bir oturum, kullanıcının eylemlerini tek bir bağlamda bir uygulamayla ilişkilendirir. Basitçe söylemek gerekirse, uygulama birkaç tıklamanın aynı ziyaret sırasında aynı kişiye ait olduğunu bu şekilde bilir. Kısa yanıt şudur: bir oturum, eylemlerini bir araya gruplar, böylece uygulama bunları tek bir sürekli kullanım olarak ele alabilir.

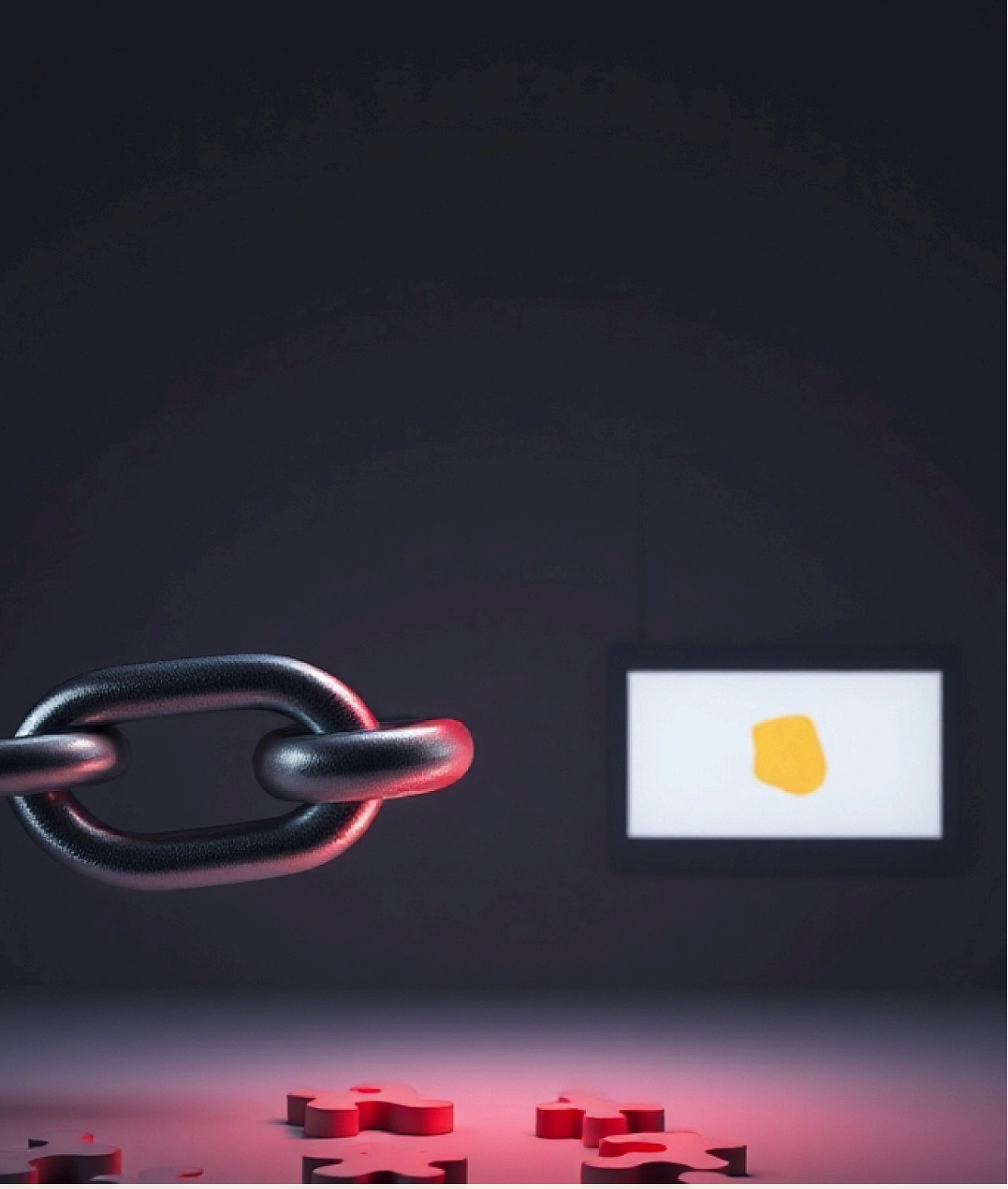
Bir kullanıcının bir uygulamanın birkaç sayfasında tıklayarak gezindiğini düşün: örneğin bir profili görüntülemek, bir ayarlar sayfasını açmak ve bir değişikliği kaydetmek. Her tıklama ayrı bir eylemdir, ama hepsi tek bir ziyarette gerçekleşir. Bir oturum, bu eylemleri aynı bağlamda aynı kişiye ait olarak gruplar. Bu gruplama olmasaydı, uygulama her tıklamayı bir yabancı olarak görürdü.

Bir oturum genellikle kullanıcı bir giriş sayfasında parola yazıp gönderdiğinde başlar. Uygulama parolayı denetler ve doğruysa o kullanıcı için bir oturum başlatır. O andan itibaren uygulama bunun aynı kullanıcı olduğunu hatırlar. Giriş yapmak, ilişkilendirmenin başladığı andır, oturumun kendisi değildir.

Giriş yaptıktan sonra kullanıcı parolayı yeniden yazmadan diğer sayfalara geçer. Bunu mümkün kılan oturumdur. Oturum hâlâ etkin olduğu için uygulama her yeni isteği aynı kullanıcıyla ilişkilendirir. Bunu, gezinirken oturumun açık kalması olarak deneyimlersin ve bu seni tekrar tekrar yazmaktan kurtarır.

Her tıklamadan sonra seni unutan bir web sitesi düşün. Giriş yapar, bir sayfa açarsın ve senden yeniden parola istenir. Sonra başka bir sayfa açarsın ve yine istenir. Bu can sıkıcı ve yavaştır. Oturumlar bu sorunu, eylemlerin ile hesabın arasındaki bağı birçok sayfa boyunca canlı tutarak çözer.

Bu bağı korumak için tarayıcı, kullanıcı için küçük bir tanımlayıcı tutabilir. Bunu, uygulamanın daha sonra bakabileceği bir bilet numarası gibi düşün. Tanımlayıcı genellikle kısa bir karakter dizisidir. Parolanı veya kişisel bilgilerini içermez. Yalnızca uygulamanın her istekte kullanabileceği bir referanstır.

Bu tanımlayıcıyla ilişkili ayrıntılar sunucuda kalır. Sunucu, uygulamayı çalıştıran ve verilerini saklayan bilgisayardır. Tarayıcı yalnızca tanımlayıcıyı tutar, hikâyenin tamamını değil. Bu tasarım hassas bilgileri tarayıcıdan uzak tutar. Uygulama kim olduğunu bilmesi gerektiğinde tanımlayıcıya sunucuda bakar.

Her istekte sunucu tanımlayıcıyı tarayıcıdan alır. Sunucuda saklanan eşleşen bilgiyi bulur ve kullanıcının kim olduğunu bilir. Örneğin tanımlayıcı bir kullanıcı hesabına ve bir başlangıç zamanına karşılık gelebilir. Sunucu daha sonra isteği o kullanıcıdan geliyormuş gibi ele alır. Bu eşleştirme arka planda hızlı ve sessizce gerçekleşir.

Tarayıcıda bir tanımlayıcı ve sunucuda veri tutmak yaygın bir tasarımdır. Oturum oluşturmanın başka yolları da vardır. Örneğin bazı sistemler imzalı bilgileri doğrudan tarayıcıda saklar, bazıları farklı belirteçler kullanır. Temel fikir aynı kalır: uygulamanın aynı kullanıcıyı eylemler boyunca tanımasının bir yoluna ihtiyacı vardır. Ayrıntılar uygulamalar arasında değişebilir.

Bir oturumun net bir başlangıcı vardır. Belirli bir anda başlar, örneğin kullanıcı başarıyla giriş yaptığında. O andan itibaren eylemler o oturum altında birbirine bağlanır. Başlangıç, yeni bir defter açmak gibidir: kapatılana kadar sonrasında yazılan her şey aynı deftere aittir. Uygulama, oturumu daha sonra yönetebilmek için başlangıcı kaydeder.

Bir oturum bir süre sonra kendiliğinden sona erebilir. Buna sürenin dolması denir. Sürenin dolması, kullanıcı hiçbir şey yapmadan gerçekleşir. Örneğin bir siteyi uzun süre boşta bırakırsan, güvenlik için oturumun süresi dolabilir. Süresi dolduktan sonra uygulama yeni eylemleri artık o oturumla ilişkilendirmez ve yeniden giriş yapman gerekebilir.

Kullanıcı ayrıca çıkış yapmayı seçebilir. Çıkış yapmak oturumu hemen sona erdirir. Uygulama yeni eylemleri artık onunla ilişkilendirmez ve tanımlayıcı artık işe yaramaz. Örneğin paylaşılan bir bilgisayarda çıkış yapmak, sonraki kişinin senin oturumunu sürdürmesini engeller. Çıkış, ilişkilendirmeyi bilinçli olarak kapatma yoludur.

Yaygın bir karışıklık, tarayıcının tüm oturum ayrıntılarını sakladığını düşünmektir. Burada açıklanan tasarımda tarayıcı yalnızca tanımlayıcıyı tutar. Kullanıcı bilgileri ve oturum verileri sunucuda kalır. Yani biri tarayıcı deposuna bakarsa parolanı veya tam profilini değil, bir referans görür. Bu ayrım önemli bir güvenlik noktasıdır.

Bir başka yaygın hata, bir oturumun sonsuza kadar sürdüğüne inanmaktır. Oturumların süresi dolabilir veya çıkışla sona erdirilebilir. Kalıcı değildirler. Örneğin bir oturumun süresi belirli bir hareketsizlik döneminden sonra dolabilir. Bu, çalınırsa bir tanımlayıcının ne kadar süre kötüye kullanılabileceğini sınırlar. Oturumlar tasarım gereği geçicidir, sonsuz değildir.

Giriş yapmak yalnızca bir andır. Oturum, kullanıcının eylemlerinin tek bir bağlamda bütünüyle ilişkilendirilmesidir. Parola girme eylemini oturumun kendisiyle karıştırma. Giriş oturumu başlatır, ama oturum birçok sayfa ve eylem boyunca devam eder. Yalnızca giriş adımı değil, süregelen bağdır.

Özetle, bir oturum kullanıcının eylemlerini tek bir bağlamda ilişkilendirir. Genellikle tarayıcıda bir tanımlayıcı ve sunucuda veriyle çalışır. Bir oturum giriş gibi bir anda başlar ve süresi dolduğunda veya çıkış yapıldığında sona erer. Bu tasarımda tarayıcının yalnızca tanımlayıcıyı tuttuğunu ve oturumların kalıcı değil geçici olduğunu unutma.